

KARAKTERTEKENING IN DE GRIEKSE ROMAN VAN DE LATE OUDHEID – LITERAIRE EN THEMATISCHE ANALYSE

Koen De Temmerman
Aspirant F.W.O.-Vlaanderen
Vakgroep Latijn & Grieks
Blandijnberg 2, 9000 GENT

Promotor: Prof. Dr. Kristoffel Demoen
Start onderzoek: 01.10.2002
Contact: Koen.Detemmerman@UGent.be
tel. 0479 35 84 53 fax. 09/ 264 41 64

Doctorandicolloquium, 8 december 2004. Het Pand, Gent

I. De Oudgriekse roman: korte presentatie van het genre

1. Een snelle blik op het corpus

1. Charitooon van Afrodiasias: *Kallirhoë*
2. Xenofoon Efesios: *Efesiaka*
3. Achilleus Tatios: *Leukippe & Kleitofoon*
4. Longos: *Dafnis & Chloë*
5. Heliodoros van Emesa: *Aithiopika*
- (6. Fragmenten en/of samenvattingen van 12 andere romans)

2. Enkele kenmerken van het genre

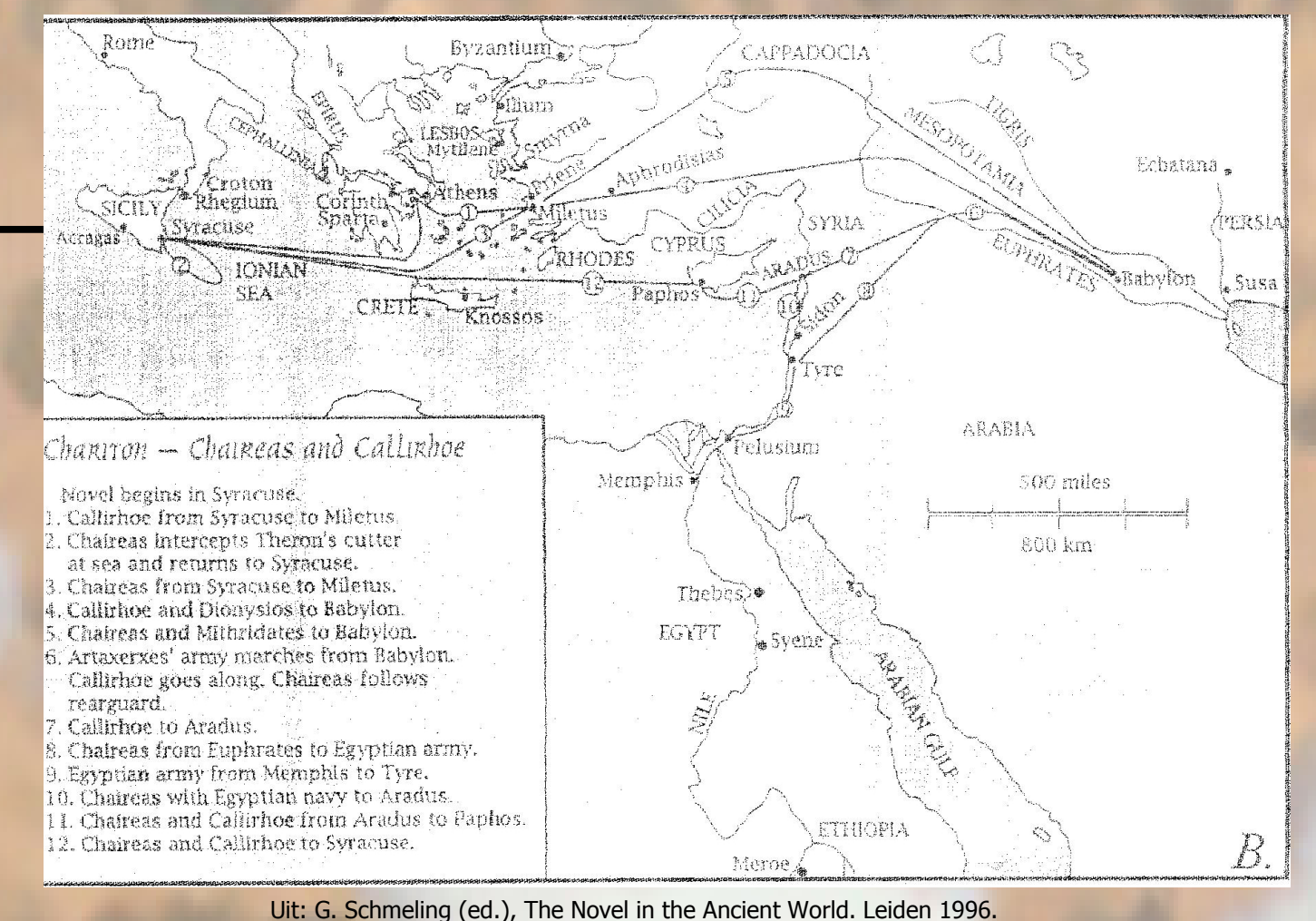
- Stereotiepe motieven: boy meets girl, schijndood, zelfmoord, piraten, avonturen over het ganse Middellandse-Zeegebied, trouw en ontrouw, happy end, etc.
- Retorische schrijfstijl (Tweede Sofistiek)

3. De personages: starring...

- De protagonisten: geliefden
- De antagonist: belagers van de liefde
- Piraten, rovers: kapers op de kust!
- *Stock characters*: de vriend, de parasiet, de stiefmoeder, etc.

= liefdes- en avonturenverhalen.
1ste, 2de en 3de eeuw n. Chr.

II. Literaire analyse van de karaktertekening van de personages: narratologische beschrijving van de retorische en fysiognomische constructie van de personages

Lezer/
onderzoeker

Narratieve situaties

1. Zuivere vertellerstekst	VF1
2. Complexe vertellerstekst	VF1 [F2]
3. Personagetekst	VF1 [VF2]
4. Tertiaire focalisatie	VF1 [VF2 (F3)]
5. Ingebedde speech	VF1 [VF2 (NF3)]

1. Bepaling van het **subject** van de karakterisering van het personage P: de focalisator
2. De focalisator tevens indirect gekarakteriseerd d.m.v. focalisatie

Karakterisering als activiteit van de focalisator

Concepten uit moderne literatuurtheorie

Concepten uit antieke retoriek en fysiognomie

Karakteriseringstechnieken

(Luc Herman & Bart Vervaeck)

Directe karakterisering

ekfrasis
enargeia
kharaktèrismos
eikonismos
etc.

Indirecte karakterisering ("Inference")

1. Metonymische technieken

- o Speech
- o Actie
- o Uiterlijk

èthopoia etc.
epitrochasmos
chreia praktikè
etc.

Technieken uit de antieke fysiognomie

2. Metaforische technieken

Literair
personage
(P)

Signifiants

Bepaling van de **techniek** gebruikt bij de karakterisering van het personage P

Signifié

Portrettering als activiteit van de lezer

III. Thematische analyse van de karaktertekening van de personages: constructie van gender

De rol nagaan van retorische en fysiognomische karakteriseringstechnieken in de constructie van gender in de romans

IV. Doelstellingen

1. Methodologisch vernieuwende bijdrage: naar een 'Theory of Character'.
2. In kaart brengen van retorische en fysiognomische karakteriseringstechnieken met het oog op bijdrage tot het debat over de literaire kwaliteit en en status van het genre.
3. Bijdrage tot het debat over constructie van gender in de Griekse roman.